

NET SIFIR SANAYİ YASASI TASLAĞI

Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen tarafından, “Yeşil Mutabakat Sanayi Planı” kapsamında Net Sıfır Sanayi Yasası Taslağı 16 Mart 2023 tarihinde açıklanmıştır. Net Sıfır Sanayi Yasası ile güneş panelleri, bataryalar, elektrolizörler gibi iklim nötrlüğe ulaşmak için kilit teknolojilerin veya fotovoltaik hücreler ve rüzgar türbinlerindeki bıçaklar gibi bu teknolojilerin temel bileşenlerinin üretiminin ve bu teknolojilerin üretimi için düzenleyici çerçevenin basitleştirilerek, AB’nin net sıfır teknoloji endüstrisinin rekabet gücünün artırılması ile karbondioksit emisyonlarının depolama kapasitelerinin hızlandırılması hedeflenmektedir.

Anılan yasa ile AB’de net sıfır teknolojilerin üretiminin dayanıklılığının ve rekabet edebilirliğinin güçlendirilmesi ve Avrupa Komisyonu’nun net sıfır teknolojilerde yıllık ihtiyacın %40’ının Avrupa’da üretiminin sağlanmasını hedeflendiği belirtilmektedir.

Bu kapsamda, Komisyon 2030 yılına kadar üretim hedeflerini sağlamak amacıyla, teknolojilerin hazır olma düzeyi, dekarbonizasyon ve rekabet edebilirliğe katkıları ile arz güvenliği riskleri olmak üzere üç ana kritere dayanarak **sekiz adet stratejik net sıfır teknoloji** belirlemiş olup, bu teknolojiler aşağıda sıralanmaktadır:

- Fotovoltaik güneş panelleri
- Açık deniz dahil rüzgar türbinleri
- Pil/Depolama teknolojileri
- Isı pompaları ve jeotermal enerji teknolojileri
- Elektrolizörler ve yakıt hücreleri
- Biyogaz/ biyometan teknolojileri
- Karbon yakalama ve depolama teknolojileri (CCS)
- Şebeke teknolojileri

Net Sıfır Sanayi Yasası kapsamında;

- AB’nin büyük ölçüde tek bir ülkeden ithalata bağımlı olduğu net sıfır teknolojilerin üretim kapasitesinin artırılması veya AB’nin net sıfır sanayi tedarik zincirinin rekabet edebilirliğine katkı sağlayacak projelerin “**Net Sıfır Stratejik Projeler**” olarak tanımlanması öngörülmektedir.
- **Net Sıfır Stratejik Projelere**, hızlı idari işlem sağlamak amacıyla ulusal düzeyde “**öncelik statüsü**” (priority status) verilmesi gerektiği ve ulusal yasalar ve AB yasaları doğrultusunda mümkün olan en hızlı izin süreçlerinden yararlanmaları ve bu projeler için gerekirse tüm hukuki ve uyuşmazlık çözümü süreçlerinde acil muamele yapılması gerektiği belirtilmektedir.
- Ayrıca, AB çapında 2030 yılına kadar yıllık 50 milyon ton karbondioksit depolama kapasitesine ulaşılması gerektiği, bu kapsamda AB’nin petrol ve gaz üreticilerinin gerekli CO2 depolama sahalarının kurulmasına katkıda bulunmaları gerektiği ifade edilmektedir.
- Net sıfır teknolojilerin küresel olarak benimsenmesinin önünü açmak amacıyla, AB’nin benzer ülkelerle iş birliği yapması, net sıfır teknolojilerinde ticareti ve yatırımları

çeşitlendirmeye yardımcı olacak Net Sıfır Endüstriyel Ortaklıkların kurulması öngörülmektedir.

- Avrupa Komisyonu’nun her biri net sıfır teknolojisine odaklanan uzmanlaşmış Avrupa Net Sıfır Sanayi Akademileri kurulmasını destekleyeceği, bu bağlamda Temiz Hidrojen Ortaklık Girişimi (Clean Hydrogen Joint Undertaking) bütçesinden 3 milyon Avro ve Tek Pazar Programı (Single Market Programme) KOBİ desteği bütçesinden 2,5 milyon Avro şeklinde başlangıç finansmanı ile Net Sıfır Sanayi Akademilerinin desteklenmesi öngörülmektedir.
- Net Sıfır Avrupa Platformu aracılığıyla Komisyon ve Üye Devletlerin Net Sıfır Sanayi Yasası’nın eylemleri ve uygulanmasına ilişkin bilgi alışverişini sağlayacağı ve platform aracılığıyla Net Sıfır Sanayi Akademileri ve Net Sıfır Endüstriyel Ortaklıkların koordinasyonunun sağlanabileceği belirtilmektedir.
- Komisyon ayrıca, uygun bir kontrol, test ve doğrulama ortamı ile projelerin kurulmasını kolaylaştırmak için üye devletlerde düzenleyici korumalı alanlar oluşturulmasını öngörmektedir. “Düzenleyici kum havuzları” (Net-Zero regulatory sandboxes) olarak adlandırılan anılan deneme ortamlarında yenilik yapanların standart düzenlemelerin tümüne tabi olmaksızın ürün, hizmet veya yeni iş modellerini test edebilmesine olanak tanıyan kontrollü ortamlar oluşturulmaktadır. Üye devletlerin bu düzenleyici ortamlarla ilgili faaliyetlerini bir “Sıfır Emisyon Platformu” aracılığıyla koordine etmesi gerekmektedir.
- Bu kapsamda, Komisyon’un Üye Devletlerin net sıfır teknolojisi koruma alanlarını hazırlamasına yardımcı olmak için Korumalı alanlar Kılavuzunu (Guidance for Sandboxes) 2023’te yayımlaması beklenmektedir.
- Komisyon net sıfır sanayinin finansmanını kolaylaştırmak için mevcut finansman mekanizmalarını koordine etmesi öngörülmekte olup, Net Sıfır Avrupa Platformu aracılığıyla özel finansman kaynaklarının, yatırım ihtiyaçlarının, mevcut mali araçların ve AB fonlarının ilgili mali kuruluşlarla ele alınması önerilmektedir.
- Bu bağlamda, Avrupa Yatırım Bankası ve diğer InvestEU uygulayıcı ortaklarıyla birlikte net sıfır sanayi tedarik zincirinde yatırıma yönelik desteğin artırılması, net sıfır teknolojileri üretim projelerine yapılan yatırımları finanse etmek için Toparlanma ve Dayanıklılık aracı (Recovery and Resilience Facility), InvestEU, uyum politikası programları, İnovasyon Fonu gibi mevcut Birlik finansman programlarının kullanılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen tarafından, Avrupa Birliği’nin Durumu başlıklı konuşmasında, AB içinde yenilenebilir hidrojenin üretimini, alımını ve uluslararası ortaklardan Avrupalı tüketicilere yapılan ithalatı kolaylaştırıp destekleyecek Avrupa Hidrojen Bankası’nın planı duyurulmuştur. Bu çerçevede;

- Avrupa Hidrojen Bankası’nın Yeşil Mutabakat Sanayi Planı, Net Sıfır Sanayi Yasası ve AB’nin 2050 yılına kadar iklim nötr olma hedeflerine katkıda bulunacağı,
- REPowerEU kapsamında AB’nin 2030 yılına kadar 10 milyon tonu AB’de üretilmek ve 10 milyon tonu ithalat olmak üzere, toplam 20 milyon ton yenilenebilir hidrojen elde etmeyi hedeflediği,
- Hidrojen Bankası’nın temel amacının AB’de ve üçüncü ülkelerde hidrojen değer zincirlerinde özel yatırımların önünü açmak olduğu,

- Yenilenebilir hidrojen ve fosil yakıtlar arasındaki maliyet farkının kapatılması ve gelişmekte olan Avrupa hidrojen pazarının desteklenmesinin yeni büyüme fırsatları sunacağı, Yenilenebilir Enerji Mutabakat Zaptı ile ticaret anlaşmalarında yenilenebilir enerji fasılları gibi yöntemlerle, üçüncü ülkelerle iş birliği ve ticaretin koordinasyonun destekleneceği,
- Yeşil Mutabakat Sanayi Planı'nda da duyurulduğu üzere yenilenebilir hidrojen üretimine ilişkin ilk pilot ihalelerin, İnovasyon Fonu kapsamında 2023 sonbahar aylarında 800 milyon Avro'luk özel bir bütçe ile başlatılacağı belirtilmektedir.